

21/8

Hr Undén och presskonferenserna

Den kritik som framställts mot inbjudandet av kommunister till en utrikespolitisk presskonferens har i Expressen besvarats av hr Undén. Svaret består i en anklagelse mot Dagens Nyheter för att vilja bestämma över presskonferenserna — alltså en klyscha av det slag som man väntar i ett gräl mellan skolpojkar, men småningom vänjt sig vid även från den svenske utrikesministerns sida. Vad den ordning beträffar som för ett och ett halvt år sedan godtogs av både regeringen och pressmännen har den klart angivits av statsministern. Denne har förklarat "att han fått den uppfattningen att samtliga icke-kommunistiska deltagare i presskonferenserna (hör inte regeringen dit?) är ense om att kommunisterna borde hållas avstängda från informationer om militära och utrikespolitiska ting". Därmed borde saken vara klar.

Hr Undén uttalar vidare att "ifall Dagens Nyheter avböjer att delta i en konferens får jag försöka ta utbelevandet med

jämnmöd". Dagens Nyheter är övertygad om att hr Undén utan svårighet lyckas i detta försök. Men det gäller här inte Dagens Nyheter, utan alla de pressmän som reagerat mot att ha utrikespolitiska presskonferenser i sällskap med kommunisterna. Att blott Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter uteblev i onsdags måste rimligen bero på att andra tidningar inte kände till hr Undéns nya praxis.

Slutligen betonar hr Undén att kommunistiska tidningsmän i många ämnen, t. ex. i fråga om Europarådet, bör erhålla "informationer i frågan". Ja, utrikesministerns informationer är nästan alltid ofarliga — ofta oroande harmlösa —, och ingen tror att han blir mer meddelsam därför att kommunisterna är närvarande. Men det är av pressmännen framställda frågor i mera ömtåliga ämnen som givit presskonferenserna deras egentliga intresse; sådana frågor utesluts av kommunisternas närvaro. Den saken borde det inte vara svårt att förstå.

23/8

Födelsedagar

Firandet av bemarkelsedagar i familjen eller i en liten krets av vänner är en tilltalande svensk tradition. För personer som lever ett stilla och undanskymt liv måste det vara både trevligt och nyttigt att någon gång få sina förtjänster uttryckligen uppskattade, med de överdrifter som hör festliga tillfällen till. Men födelsedagsfirandet har sedan länge industrialiserats. Då bemärkta personer fyller ett jämnt antal år, från 40 eller 50 till dess döden eller glömskan inträder, skall alla som känner festföremålet, alla organisationer som har att göra med honom vara med. Listor sänds ut, ordningen för uppvaktningarna fastställs, vid en eller flera tillställningar prisas x-åringens förtjänster, pressen ger sin tribut inte bara i form av uppskattande notiser, utan också genom skildringar av presenter och hyllningar. Grotteska överdrifter faller oss alla i minnet. Från klockan sju på morgonen ser vi en jubilar, om vilken varken mycket gott eller mycket ont är att säga, motta deputationer och dyrbara gåvor för att på kvällen bli föremål för en massmanifestation av representanter för skilda organisationer eller av "trehundra av sina närmaste vänner", som det häromåret hette i ett födelsedagsreferat.

Ofta sägs det att de socialdemokratiska organisationerna är specialister på dylika hyllningar. Sannolikt beror den uppfattningen på en ren felsyn. Det är sant att det parti som fordom kallade sig proletärt på denna punkt liksom på många andra antagit borgerlighetens vanor och utstyrel. Men att födelsedagsfesterna inom denna riktning ofta särskilt framträder beror säkerligen helt enkelt på att de får en utpräglad politisk anstrykning och ofta reklamerar som ett slags politiska aktioner. Tendenser till samma politisering av familjefester förekommer för övrigt även på andra håll; det är exempelvis väl känt att folkpartiets ledare ville ha tystnad kring sin femtiårsdag i våras, men måste finna sig i offentliga hyllningar av propagandaskäl, och liknande företeelser möter inom andra partier. Det är framför allt folk med behov av reklam som lyfter högtidsdagarna till skådespel — politiker, affärsmän, skådespelare.

Jubilarena klagar ofta över sina strapatser — liksom de som hyllar dem klagat över sina. Det finns en enkel metod att komma ifrån saken. Man kan skriva till tidningarna eller enklare till Tidningarnas Telegrambyrå (i sistnämnda fall kostar det 15 kronor) för att slippa ett omnämnande. Det antal personer som begagnar den utvägen stiger sakta men säkert; TT avstyr numera omkring 400 födelsedagsnotiser om året. I regel är det relativt framstående personer, särskilt inom intellektuella kretsar, som undanber sig publicitet. Fortsätter utvecklingen på det sättet blir en födelsedagsnotis i en tidning ett tecken på att jubilarer är fåfång eller, vad som är värre, föga kända. Det blir något komiskt över födelsedagsreklamerna.

Här möter alltså samma fåfångans problematik som när det gäller ordnar. Det är helt korrekt att inte ta emot ordnar, men det är trist att inte ens ha fått tillfälle att säga nej. Att undanbe sig födelsedagshyllning i pressen är i sin ordning endast för dem som är förvissade om att en dylik hyllning står till förfogande. I fråga om både ordnar och jubileeer borde känslan av det löjliga i standardiserad och mekaniserad uppskattning fälla utslaget.